



Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

Art. III. Virtutes fortitudini annexæ,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

Addo etiam, quod aggressio est plenè voluntaria, quod non parùm imminuit difficultatem, atque etiam laudabilitatem. Unde de sustinentia universè valet, quod sigillatim de sustinentia rapinæ, ad voluntariam rei suæ erogationem comparata, dixit S. Chrysostomus homil. 10. in 1. ad Thessal. Raptorem propter Deum patienter ferre, majus est, quàm sponte benefacere. Quamobrem? eo quod hoc quidem animi fructus est & voluntatis, unde & facile fit: istud verò vis est & violentia. Et facilius quis mille talenta sponte dabit, & nihil se passum esse putabit, quàm ut tres obolos, præter animi sententiam abreptos, mansuete ferat. Itaque istud magis est animi Philosophia. Item Gregorius homil. 35. in Evang. expendens illud Proverb. 16. Melior est patiens viro ferri, & qui dominatur animo suo, expugnatore urbium, subdit. Minor est ergo victoria urbes expugnare, quia extra sunt quæ vincuntur; majus autem est quod per patientiam vincitur, quia ipse à se animus superatur, & semetipsum sibi metipso subicit, quando eum patientia in humilitate tolerantia sternit. Demum Ambrosius 1. de officiis cap. 36. Revera jure fortitudo vocatur, quando unusquisque seipsum vincit, iram continet, nullis illecebris emolitur ac inflectitur; non adversis perturbatur, non extollitur secundis, & quasi vento quodam, variegatum rerum circumfertur mutatione. Quid autem excelsius & magnificentius, quàm exercere mentem, afficere carnem, & in servitutem redigere, ut obediat imperio, ut consiliis obtemperet, ut impigre in adendis laboribus exequatur propositum animi ac voluntatem &c.

5. Ex his intelliges, actum principalissimum fortitudinis esse martirium; quippe cum illud non in aggrediendo, sed in sustinendo consistat: unde D. Thomas hic quæst. 154. art. 2. ad 3. sic ait: Principalior actus fortitudinis est sustinere, ad quem pertinet martirium, non autem ad secundarium actum ejus, qui est aggredi.

ARTICULVS III.

Virtutes fortitudini annexæ.

6. Virtutes fortitudini annexæ quatuor recensentur à D. Thoma quæst. 128. art. unico, videlicet magnanimitas, magnificentia, patientia, & perseverantia. Quam divisionem sumpsit ex Tullio lib. 2. de invent. cap. 2. Ad has verò quatuor reducit plures alias à Macrobio & Andronico enumeratas. Nam Macrobius lib. 1. in somnium Scipionis ponit septem partes fortitudinis, scilicet magnanimitatem, fiduciam, securitatem, magnificentiam, constantiam, tolerantiam, firmitatem. Andronicus etiam ponit septem virtutes annexas fortitudini, quæ sunt Eupsychia, Lema (non autem, ut corruptè legitur in multis exemplaribus, Lenia) vox autem Græca Lima, latine significat animi confidentiam & promptam audaciam; magnanimitas, virilitas, perseverantia, magnificentia, andragathia.

7. Notat verò D. Thomas hujusmodi virtutes spectari posse, vel prout versantur circa materiam fortitudinis, id est circa pericula gravissima, qualia sunt pericula mortis; vel prout versantur circa materiam minùs difficilem quàm sit materia fortitudinis, in eaque fortitudinem imitantur. Si primo modo considerentur, vult eas esse partes integrales fortitudinis, id est virtutes necessarias

A ad officium integrum fortitudinis, duasque priores se tenere ex parte aggressionis, posteriores verò ex parte sustinentiæ. Ex parte enim aggressionis primò requiritur, quod fortis magnam habeat animum ad magna & ardua securè aggredienda; & hæc est magnanimitas: secundò, quod non deficiat in executione illorum, & ita est magnificentia, quæ est virtus magnorum operum factiva. Ex parte verò sustinentiæ requiritur primò, ut animus difficultate præsentium malorum non frangatur per tristitiam, decidatque à sua magnitudine, & hæc est patientia: deinde ut ex diuturna difficilium passione non fatigetur, nec ab illorum sustinentia desistat, & ita est perseverantia.

B Si autem virtutes illæ spectentur prout versantur circa pericula minora, quàm sint mortis pericula, & alia minùs gravia & molesta, ac denique circa materias in quibus minus est difficultatis, sunt partes potentiales fortitudinis, quia ipsam imitantur, licet ejus rationem non allequantur. Hæc D. Thomas, qui earumdem virtutum naturam ita luculenter exponit quæst. 129. & sequentibus, ut in illis diutius immorari non sit opus.

C Solùm hic subijciam quæ de virtute perseverantiæ docet Bernardus Epist. 129. ubi illam quodammodo fortitudinis ornamentum, cæterarumque item virtutum quoddam coronamentum esse docet, his verbis. Quid restat (inquit) nisi ut admoneamini de perseverantia, quæ sola meretur viris gloriam, coronam virtutibus? Prorsus absque perseverantia nec is qui pugnat victoriam, nec palmam victor consequitur. Vigor virium, virtutum consummatio est; nutrit ad meritum, & mediatrix ad premium. Soror est patientia, constantia filia, propugnaculum sanctitatis. Tolle perseverantiam, nec obsequium mercedem habet, nec beneficium gratiam, nec laudem fortitudo.



DISPUTATIO VI.

De temperantia, & partibus ejus.

Hæc est postrema inter Cardinales virtutes, de qua Philosophus 3. Ethic. cap. 10. & D. Thomas hic a quæst. 141. usque ad 171. De hac etiam eleganter disserit S. Prosper lib. 2. de vita contempl. cap. 19. ubi sic ait: Temperantia moderatum, pudicum, verecundum, serium facit. Hæc si habiat in animo, libidines frenat, affectus temperat, desideria sancta multiplicat, vitiosa castigat; omnia intra nos confusa ordinat, ordinata corroborat; cogitationes pravæ removet, inserit sanctas; ignem libidinosæ voluptatis extinguit, animi teporem desiderio futura remunerationis accendit, mentem placidâ tranquillitate componit, & totam semper ab omni vitiorum tempestate defendit.

E De hac ergo mirabili ac perutili virtute breviter hic agemus: & primò quidem objectum ejus materiale & formale exponemus; deinde de partibus ejus subjectivis & potentialibus differemus.